SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO XXXV (29)
Štev. (No.) 11

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
18. marca 1976

Samo takrat boste razumeli

Dve leti je že, odkar je ruski pisatelj in borec za svobodo ruskega naroda, Aleksander Solženicin, bil izgnan iz svoje domovine in se zatekel na svobodni zahod, da tam nadaljuje borbo, ki jo je pred leti začel.

Kdo danes ne pozna Solženicinove zgodbe, vse odkar je začel misliti proti partijski volji, pisati proti volji sedanjih vsemogočnih gospodarjev Sovjetske zveze, bil pregnan v sibirska taborišča, znova pisal in klical v svet na pomoč, dokler ga ni usoda pripeljala na Zahod, od katerega si je toliko obetal.

Komaj je stopil na svobodna tla, je Solženicin začel svojo kampanjo, da bi temu svetu pokazal vso resnico komunizma, vso laž sovjetskega sistema; da bi dokazal, kako je človek v tem sistemu teptan, preganjan, kako zaničevano njegovo dostojanstvo, teptane njegove najosnovnejše pravice.

Pa se je zgodilo nekaj čudnega. Ta borec za svobodo človeka, ki je v dveh letih prepotoval toliko sveta, nenehno govoril, klical, pozival in dokazoval, je naletel na gluha ušesa.. Kot da ga ne bi hoteli poslušati, kot da bi mu ne verjeli. Sam je to uvidel. Sam sedaj po dveh letih žalostno ugotavlja, da bo verjetno on sam priča „žalostnemu propadu Zahoda.“ „Zahod bo vsak hip zgrmel v pepel, kot žrtev lastnih del,“ je dejal ob drugi obletnici svojega izgnanstva.

„Sovjetska zveza ne potrebuje niti jedrne vojne. Kar z golimi rokami se polasti vsega,“ je zatrjeval, ko je obupno svaril zahodne oblastnike pred njihovo slepo predajo komunistični ideologiji.

Tudi danes ga nočejo poslušati, kot ga v teh dveh letih niso hoteli. „Zahod preživlja mnoge okoliščine, ki so enake tistim, ki jih je preživljala Rusija predno je komunizem prevzel oblast,“ trdi Solženicin, ko kritizira pasivnost zahodnih oblasti (če ne že kar podpihovanje) spričo množičnega pojava gverilskih komunističnih tolp. „Moji opomini naletijo na gluha ušesa,“ grenko obžaluje. „Naša ruska izkušnja je življenjsko važna za Zahod; mi smo pred 70 ali 80 leti hodili po isti poti, po kateri danes hodi Zahod.“

Solženicin dalje govori o upanju, ki so ga narodi Sovjetske zveze gojili v smislu, da jih bo Zahod osvobodil. Gledali so v njem „sonce svobode, trdnjavo duha, naše upanje in našega zaveznika.“ Sedaj pa je to upanje upadlo. „Mislim — trdi Solženicin — da moremo doseči svobodo le, če zaupamo sami sebi ne da bi polagali kakršno koli upanje v zahodni svet.“

Solženicinov pesimizem je utemeljen. Sam ga takole razlaga: „V zadnjih dveh letih se je na Zahodu mnogo spremenilo. Dogodile so se strašne stvari. Zahod je popustil na vseh svojih svetovnih pozicijah. Vse je kar frfravo prepustil nasprotniku s čemer je le ojačil tiranijo v naši domovini... Trenutna odjuga pa je le oddih pred popolnim razdejanjem.“

Kaj v takem stanju čaka Zahod? Odgovor moremo najti v besedah, s katerimi Solženicin zaključuje svojo trilogijo „Otočje Gulag“. Nobelov nagrajenec je namreč prav za drugo obletnico svojega izgnanstva v Parizu objavil tretji in zadnji del knjige, v kateri opisuje življenje v ruskih koncentracijskih taboriščih. In tam je vse tako, kot pred leti:

„Nič se ni spremenilo“ piše Solženicin, „kajti psi čuvaji so v otočju Gulag ostali isti, to (otočje) pa ni izginilo, ker so namreč ječe temelj sovjetskega režima.“

V tem zadnjem delu monumentalne trilogije Solženicin med drugim o Sovjetski zvezi pribija:

„Nikdar na vsej zemlji in v vsej zgodovini ni bilo bolj krutega, bolj žejnega krvi in istočasno bolj peklenskega režima, kakor je sovjetski.“

Solženicin piše, da imajo pripomniki sovjetskih koncentracijskih taborišč tri alternative: gladovna stavka, beg ali upor. Gladovna stavka vedno propade, upore zadušijo z vso brutalnostjo, s stotinami mrtvih, le redki pobegi pa so „slavna dejanja junaštva.“

Okoli leta 1950, ko je bila živčna vojna na višku, so jetniki koncentracijskih taborišč gojili upanje, da jim bo tretja svetovna vojna „prinesla ali hitrejšo smrt ali pa morda svobodo.“

V svojem končnem pesimističnemu pozivu na levičarske razumnike svobodnega Zahoda Solženicin zapiše:

„Za vas, misleci, ta moja knjiga ne bo drugo kakor brezpomembna stvar. Samo, ko boste zaslišali od nekoga zalajati ukaz: ‚Roke kvišku!‘ in boste začeli korakati proti otočju, samo takrat boste razumeli.“

“ETNOCID” SLOVENSKEGA ETNIŠKEGA BISTVA NA KOROŠKEM

Zadržanje glavnih političnih strank v Avstriji do slovenske narodne manjšine na Koroškem je vedno bolj zaostreno. Tako večinska Socialistična stranka, kakor Ljudska stranka (Krščanska demokracija) in liberalna, so tako zagrizeno sovražne Slovencem na Koroškem, da to vse že prehaja v sistematično nestenje sovraštva do Slovencev, ki naj bi končno po načrtih teh strank nehali obstojati kot Slovenci. Nobena teh strank ne prizna ne določb Deklaracije o človeških pravicah in nočejo se zavzeti za izpolnitev člena 7. Državne pogodbe, ki govori o pravicah slovenske narodne manjšine.

Ker je izigravanje tega člena vzbudilo že preveliko pozornost tudi v svetu, so navedene stranke sklenile dogovor o nekem „ljudskem štetju posebne vrste“, ki ga je odobrila Zvezna vlada in ga je kot zakonski osnutek poslala v odobritev parlamentu. Tega pa sestavljajo prav navedene tri stranke. Četudi je to „ljudsko štetje posebne vrste“ predvideno za vso Avstrijo, je na prvi pogled jasno, da je edini namen dokazati, da Slovencev na Koroškem skoraj ni.

Če bo parlament uzakonil ta zakonski osnutek, bo to eno najbolj sramotnih in za Avstrijsko Republiko najbolj ponižujočih dejanj. Zgodovina slovenskega naroda pa bo beležila zopet novo in vnebovpijočo krivico, ki jo bo deležen slovenski človek, samo zato, ker hoče ostati Slovenec.

TREZNI NEMŠKI AVSTRIJCI OBSOJAJO UNIČEVANJE SLOVENSTVA

Znani avstrijski strokovnjaki za manjšinsko pravo, član študijske komisije prof. Theodor Veiter je izjavil, da načrtovano „ljudsko štetje posebne vrste“ v Avstriji pomeni *„smrt ljudstva“*.

To je izjavil dr. Veiter v članku, ki ga je napisal za dunajski „Die Furche“. V tem članku trdi dr. Veiter, da bi posebno štetje morda lahko celo zagovarjali, če bi večina sklenila, da bo „velikodušna do manjšine“. Določitev 25-odstotne klavzule za postavitev dvojezičnih napisov v koroških naseljih pa potrjuje, da se z načrtovanim jezikovnim štetjem slovenski narodnostni skupini „pripravlja smrt“. Opredeljujoč, kaj razume pod „smrtjo ljudstva“, je prof. Veiter poudaril, da ta pojem seveda ne bi pomenil „uničenje naroda“ (genocid) po avstrijskem in svetovnem kazenskem pravu, temveč da gre bolj za „kulturni genocid“ v smislu resolucij ali konvencij, ki jih je „OZN zaman predlagala po drugi svetovni vojni“.

Da je posebno štetje v Avstriji usmerjeno zoper jezik manjšin in da pomeni uničenje etničnega bistva ljudstva ali „etnocid“, potrjuje tudi dejstvo, da bi z izvajanjem določila o 25-odstotkih“ „na mešanem jezikovnem področju ostale najmanj tri in največ sedem občin s tolikšnim številom pripadnikov zaščitene manjšine, kot jih terja klavzula“, je pripomnil prof. Veiter.

To pomeni, da po posebnem štetju nobeden izmed političnih in sodnih okrajev ne bi bil več jezikovno mešan“, že tako skopi koroški zakon o jeziku in sodstvu pa bi „morali ukiniti, namesto da bi ga razširili“.

Res, da bi, v nasprotju s sedanjim stanjem na Koroškem, po štetju določeno število naselij dobilo dvojezične oznake kraja, vendar bi to očitno imelo le „simboličen pomen“, kot končni rezultat pa bi nastalo zelo majhno ozemlje, ki v nobenem primeru ni strnjeno mešano jezikovno področje.

Tako bi že zdavnaj načrtovano „smrt“ slovenske narodnostne skupine izredno pospešili. Pri tem ne bi mogel nišesar spremeniti niti zakon o „pospeševanju napredka narodnostnih skupin“. Kajti napredujejo lahko samo narodnostne skupine, ki dejansko in pravno obstajajo, je poudaril prof. Veiter.

Dodal je, da narodnostni skupini, ki bi s tem, da bi njene določene pravice povezali s štetjem posebne vrste, izumrla, „prav nič več ne bi koristilo nikakršno finančno napredovanje.“

„Za Koroško takšno načrtovano uravnavanje pomeni konec obstoja narodnostne skupine, če se z vsemi pravnimi sredstvi, ki so ji na razpolago, ne bo postavila v bran“, ugotavlja v članku prof. Veiter.

300 VIDNIH AVSTRIJSKIH OSEBNOSTI JE PODPISALO IZJAVO PROTI PREŠTEVANJU

Akcijski komite proti ugotavljanju manjšine in za pravice koroških Slovencev je izdal posebno izjavo proti „ljudskemu štetju posebne vrste“, katero je podpisalo nad 300 uglednih avstrijskih osebnosti, javnih in kulturnih avstrijskih delavcev, politikov, univerzitetnih profesorjev, časnikarjev itd. V obširni izjavi v uvodu ugotavlja, da odkar obstoji Koroška, živijo na njenih tleh Slovenci. Nato navaja izjava, kako so bili Slovenci preganjani in zaprti v prvi svetovni vojni, ker niso hoteli biti Nemci. Nacističen sistem je Slovence na Koroškem preganjal, izseljeval in kot bojevnike proti nacizmu zapiral in moril. Sam avstrijski zunanji minister Gruber je priznal, da so koroški Slovenci bistveno doprinesli za osvoboditev izpod nacizma. Nato je v izjavi poudarjeno razdiralno delo „Šolskega društva Südmark“ in „koroškega Heimatdinsta“. V zvezi z delovanjem teh ustanov ugotavlja izjava, da so Slovence na Koroškem kot Slovence zmerom bolj izpodrivali iz javnega življenja, razvoj slovenskega jezika pa zmerom bolj ovirali. Neki avstrijski časopis je leta 1955 zapisal: „slovenščina je jezik smrtnih sovražnikov svobodne Koroške.“

Navedena izjava ugotavlja, da je dobro znano ozemlje na Koroškem, kje so Slovenci. Nato pa pravi dobesedno: „Kdor dopušča, da se lahko pravice narodne skupnosti v Avstriji protizakonito omejujejo, je tudi neverodostojen v svojih zahtevah za upravičene želje južnotirolskega prebivalstva, kot jih je zastopala Avstrija že leta sem pred evropskimi in svetovnimi organizacijami.

Sedaj naj bi preštevali Slovence, predno bi jih morali zaščititi in pospeševati, čeprav tako štetje za izvedbo člena 7 ni predvideno, in čeprav so bile vse številčne omejitve izrecno odstranjene iz osnutkov pogodbe.

Sedaj hočejo ugotoviti, kje so Slovenci na Koroškem:

Vedeli so, ko so Slovence preganjali za časa nacizma.

Vedeli so, ko so leta 1945 sklenili manjšini naklonjeno šolsko odredbo.

Vedeli so, kje naj bi izvedli zakon o krajevnih napisih.

Sedaj pa hočejo še enkrat ugotoviti, da bi ugodili tistim silam, ki hočejo slovensko prebivalstvo Koroške številčno še bolj oškodovati, njih pravice pa še bolj okrniti.

Katoliško moško gibanje Avstrije je na svoji pomladni konferenci v Neuwaldeggu pri Dunaju izrazilo svojo solidarnost s koroškimi Slovenci v posebni resoluciji, v kateri je med drugim poudarjeno: „Slovenska narodna skupnost ima zaradi svoje manjšinske politike ne le pravico do enakopravnosti z nemško govorečo večino, ampak tudi pravico na posebno zaščito in izrecno podporo po vseh ostalih Avstrijcih. Znak za zrelost demokracije je, kako ravna z manjšinami. Katoliško moško gibanje Avstrije se boji, da na podlagi sklenjenega postopanja okoli ljudskega štetja „posebne vrste“ ne bi le bil izključen precejšen del slovenske narodne skupnosti od koriščanja v državni pogodbi zajamčenih pravic, ampak da bi se zaneslo med južnokoroško prebivalstvo ponovno nemir in sovraštvo.“

KAJ PA MATIČNA DOMOVINA?

V našem listu smo že večkrat ugotovili, da sta tako slovenska komunistična vlada kakor centralna vlada v Beogradu koroške Slovence že odpisali. Komunistom gre po lestvici vrednot najprej za marksizem. Nato za ekonomske interese. Narodnost zanje ni vrednota.

Da je temu tako, je dokazal nedavni sestanek koroških in slovenskih novinarjev v Ljubljani, ki se ga je udeležil tudi podpredsednik Izvršnega Sveta Rudi Čačinovič. V svojem besedičenju je povedal, da so odnosi med Jugoslavijo in Avstrijo „špecialnega značaja“. Posebej je poudaril v tej zvezi, da mejo med obema državama prestopi letno nad osemdeset miljonov ljudi. S tem je jasno pokazal, kaj jih najbolj zanima. Govoril je tudi o konferenci v Helsinkih, o avstrijski cesarici Mariji Tereziji, o pravicah Dancev v Zvez. Republiki Nemčiji. Problema obstoja in pravic slovenske narodne manjšine se skoro ni dotaknil. Slovenski komunisti in centralna vlada v Beogradu *nočejo* pomagati Slovencem na Koroškem v njihovem boju za biti ali ne biti. Od časa do časa jim dajejo le „pomirjevalna sredstva“ v obliki patetičnih govorov, sprejemov, večerij itd. Ta pomirjevalna sredstva dajejo Slovencem na Koroškem, ki hočejo ohraniti predvsem značaj slovenstva le zato, da bi umirali brez večjih bolečin zaradi upanja, da jim bo matična domovina morda le pomagala.

Marginar la subversión

El éxito del operativo Independencia —tal la denominación de la lucha subversiva en Tucumán— ha sido rotundo, al punto de haberse echado por tierra con cualquier esperanza de la subversión internacional de declarar en Argentina una "zona liberada". Igual suerte cupo a las Fuerzas Armadas y con ellas a los cuerpos de seguridad y policiales argentinos que han colaborado en idéntica tarea en otras áreas donde se ha debido intervenir para reprimir o en previsión de actividades subversivas. Sin embargo, este esfuerzo corresponde sea asumido por la comunidad en su conjunto, porque de lo contrario se perderán tiempo, más vidas, más bienes y mayor será el daño causado a la Argentina por vía de una inseguridad latente hasta que desaparezca la última de las manifestaciones posibles de la subversión y del terrorismo en suelo argentino. En tal sentido, la militancia política supone una doble responsabilidad, superior, con mucho, a la del ciudadano medio. Y una carga como ésta exige, por lo menos, sumarse francamente al trabajo de dejar marginada la subversión de cualquier contacto ajeno a sus marcos específicos. Por eso, nadie podría ocasionar una lesión mayor al interés general que a través del apañamiento de los elementos subversivos.

Esta observación no sólo debe tenerse presente en lo que respecta al ámbito político, sino a todos y a cada uno de los sectores de la comunidad. Una conciencia bien formada en ese sentido será el arma más eficaz para enfrentar al enemigo autóctono y a ese otro que lo estimula de muy diversas maneras, aunque afortunadamente aquí con suerte declinante. La experiencia de hoy en Angola, como ayer en otras partes del continente latinoamericano, exigen, de todas formas, redoblar la atención y asumir honestamente un compromiso.

Vračanje sezonskih delavcev

Avstrijske časnikarske agencije javljajo, da se je začelo vračanje sezonskih delavcev iz vseh predelov Avstrije, toda „čisto na tihem“.

Generalni tajnik avstrijskega škofijskega odbora za sezonske delavce Félix Beltram je izjavil: „Naravnost brutalno lahko izjavim, da se tu v Avstriji še vedno izvaja trgovina s sužnji. S ponosom govore naši politiki o našem delavskem trgu, kot da je delo vsem na razpolago, ne vidijo pa človeške tragike v tem sezonskem delavstvu (Gastarbeiter)“. Najbolj značilno pa je, da o tem odpuščanju sezonskih delavcev nihče oficielno nič ne ve, tako tudi tega ne, v koliko manjši meri od lani bodo delavci iz Jugoslavije dobili delo v Avstriji. Statistike bodo prišle pozneje, toda dušebrižniki že sedaj vidijo, kakšna beda grozi tem delavcem za prihodnje leto. Božični dopust v domovini bo za mnoge delavce začetek nevrnitve in brezposelnosti. Kaj se je zgodilo? Uradi ne vedo nič o zmanjševanju teh delavnih moči, češ, statistike bodo na razpolago šele sredi leta. Med tem pa je na jugoslovanskih delavskih posredovalnicah vedno manj povpraševanj. L. 1973 je prišlo od tam 250.000 ljudi, ki so prijeli tudi za najumazanejšo delo, nov. 1975 jih je bilo zaposlenih 180.000. „70.000 jih je že kot zamorec opravilo svoje delo, in se zdaj lahko vrnejo domov“. Beltram navaja celo številke, kako odpuščajo v raznih deželah balkanske delavce: v Gornji Avstriji so jih radikalno od 2.400 odpustili 600, s Predarlskega tudi več stotin itd. Družine ki so že več let tu, ki so si postavile že hišice, in imajo otroke, ki srbsko ali hrvaško ne znajo, se morajo „vrniti domov.“ Tako jih odpuščajo brez ozira na leta bivanja med njimi. Po delavskem zakonu, ki v Avstriji vlada še iz l. 1935, je najprej zaščiten domač delavec. Da vzamejo v delo tujca, je vedno samo gospodarsko vprašanje. Ne človečansko. Zakon pa ščiti predvsem *delodajalca*. Pogodba velja navadno 12 mesecev, pri gradbenem delavstvu samo 9. Ko ta čas poteče, mora delavec čakati, da se odpre novo mesto. Brezposelna podpora traja največ 30 tednov z ozirom na družino, ki jo ima delavec. V splošnem je tuj delavec v Avstriji — osem let „preganjana žival,“ preden se more pojaviti kot „pravni subjekt,“ deležen istih delavskih pravic s tukajšnjim državljanom.

Članek zaključuje z besedami: „Zamorec je svoje delo opravil, zdaj bodo Avstrijci v vsej tišini odpravljali sezonske delavce spet lepo domov...“

Franc Levstik – cavaliere

Znani rimski rojak, hotelir *Vinko Levstik* je prejel 6. februarja telegram italijanskega ministra za turizem, Adolfa Santija. V njem mu je minister sporočil, da ga je predsednik italijanske republike z dekretom 27. decembra 1975 in na predlog ministra za turizem imenoval za viteza (cavaliere) zaradi zaslug za italijansko republiko. Naš rojak je lastnik znanega hotela v Rimu, poleg tega pa se aktivno udejstvuje v italijanskih gostinskih organizacijah. Tako je med drugim član upravnih odborov pri A. P. R. A. — Provincialnem združenju rimskih gostincev, pri A. G. L. A. T. — Glavnem združenju lacijskega gostinstva in turizma ter pri F. A. I. A. T. — Zvezi italijanskih združenj gostinstva in turizma.

Čestitamo!

Tito v Mehiki grozi Washingtonu

DIALEKTIKA NEVEZANOSTI IN NAVEZANOSTI

Jugoslovanski komunistični diktator Tito je po štirih dneh bivanja v Mehiki, kjer se je sestal z mehiškim predsednikom Echeverrío, odpotoval v Panamo, od tam pa ima v načrtu še obisk Venezuele, nato pa vrnitev na Brione.

Diktator Tito in Echeverría sta razpravljala o splošnem svetovnem položaju, zlasti o razmerah v državah tkim. tretjega sveta, za katerega se komunisti trudijo, da bi ga v celoti vključili v krog tkim. nevezanih držav, ki pa so v resnici navezane na Moskvo.

Med prvimi, ki so se začele imenovati „nevezane", se je smatrala prav Titova Jugoslavija, dasi z vso svojo zunanjo politiko že od svojega nastanka po drugi svetovni vojni do danes dokazuje, da je vsaj koristna sopotnica Moskve, če ne njen najboljši agent.

Tako je diktator Tito tudi mehiškega predsednika Echeverrio hotel ob svojem sedanjem obisku prepričati, da tudi Mehika spada med tkim. nevezane države, čemur pa se je Echeverría uprl in na tiskovni konferenci po sestanku objavil, — da bi odpravil sleherni dvom v svetovni javnosti, da je nasedel diktatorju Titu — da se „Mehika ne vključuje kot dejanski član v gibanje nevezanih, temveč bo nadaljevala z iskanjem prave gospodarske in politične nevezanosti z bilateralnimi dogovori v okviru tretjega sveta."

Echeverría je tako udaril po Titovem besedičenju o nevezanosti njegove Jugoslavije, ker jo pravilno smatra za sovjetsko sopotnico. Zato je Echeverría na tiskovni konferenci poudaril, da bo Mehika še naprej iskala „pravo gospodarsko in politično nevezanost", medtem ko navezanosti na Moskvo ne smatra za nevezanost. Diktator Tito ta dva pojma (nevezanost in navezanost) seveda namenoma zamenjuje v svoji marksistični vnemi pridobivanja novih, Moskvi koristnih sopotniških režimov.

Diktator Tito se je v Mehiki tudi poskušal postaviti na visok pedestal in, z viška govoriti svetovnim velesilam, predvsem Združenim državam. Nedavno opozorilo ameriškega zunanjega ministra Kissingerja na nevarnost komunističnih režimov v Zahodni Evropi je diktator Tito označil za „vmešavanje v notranje zadeve evropskih držav" in dodal (v Washingtonu so se kar stresli od strahu!): „Česar ne moremo dovoliti!"

Tito je svojo spretnost v izkoriščanju marksistične dialektike na njegovem obsiku v Mehiki pokazal tudi v tem, da medtem, ko je grozil Kissingerju proti „ameriškemu vmešavanju v notranje zadeve evropskih držav," ni protestiral proti sovjetski pomoči zahodnoevropskim komunističnim partijam, da bi se dokopale do oblasti, zlasti pa v skupni izjavi, ki jo je iztisnil od Echeverrie, da „odklanja sleherno obliko mednarodnega pritiska, ki teži k podjarmljenju ene države drugi." Tu diktator Tito misli, ne na Jugoslavijo kot tako, temveč na jugoslovansko komunistično partijo odn. na svoje partijske tovariše, ki jim preti nevarnost (katero so si sami pripravili) sovjetske intervencije po njegovi smrti in izgube oblasti in z njo zvezanih materialnih bogastev.

Nezadovoljstvo nad „zastankom razgovorov med velesilami o razorožitvi," ki sta ga diktator Tito in Echeverría izrazila v skupni izjavi, je bilo za Tita le formalnega značaja, ker mu kot marksistu gre za čim močnejšo ZSSR. Prav tako je bil poziv razvijajočim se državam na tesnejšo medsebojno povezanost za Tita le kulisa, za katero skriva svoje načrte za povezavo teh dežel v komunistični tabor. Te namerava diktator Tito čim bolj izpeljati na konferenci razvijajočih se držav, ki je predvidena za letošnji avgust v Colombo na otoku Sri Lanka (bivši otok Ceylon) v Indijskem oceanu.

ZBORNIK SVOBODNE SLOVENIJE

ki bo posvečen 30-letnici našega odhoda v svet, bo izšel kljub nepredvidenim finančnim težavam. Tiskanega je že blizu 300 strani. Več bomo poročali o tej izredni knjigi v prihodnjih številkah našega lista.

Svobodna Slovenija

Mednarodni teden

V FRANCIJI je na zadnjih občinskih volitvah dobila večino levičarska koalicija socialistov, komunistov in radikalov. Koalicija je dobila 56% glasov, vladna sredinsko-desničarska koalicija pa 43%. Levičarski vodje so z rezultatom volitev silno zadovoljni, ker menijo, da bodo želi podobne uspehe tudi na poznejših pokrajinskih in končno na splošnih volitvah, ki so predvidene za 1978.

LANSKA SOVJETSKA ŽETEV žitaric je bila tako revna, da se je Moskva morala odločiti kupiti nadaljnjih 5 do 6 milijonov ton koruze in pšenice v ZDA. Nakup bo izvršila najkasneje do 1. oktobra t. l. Še vedno v Moskvi krivdo za revno žetev zvračajo na „slabo vreme", ne na svoj gospodarski sistem.

AMERIŠKI PREDSEDNIK FORD je sklenil, da v svojih volilnih govorih in v kongresu ne bo več uporabljal besede „detente" (odjuga) v zvezi z ZSSR, ker se Moskva v svoji zunanji politiki za odjugo ne meni. V Moskvi izjavljajo, da je Fordova odločitev le volilno propagandna in ne bo vplivala na ameriško zunanjo politiko.

EGIPTOVSKI DIKTATOR SADAT je v kairskem parlamentu objavil, da bo Egipt prekinil odnose z ZSSR, ker „se Moskva z nami igra slepe miši." Sadat je v parlamentu pribil, da „ne bo poklekal pred Moskvo, ker jaz poklekam samo pred Bogom." Ves parlament mu je burno ploskal.

Ernst Neizvestny na zahodu

50-KRAT ODKLONJEN VIZUM ZA ODHOD IZ ZSSR

Zahod je minuli teden na dunajskem letališču sprejel v svojo svobodo Ernsta Neizvestnega, enega največjih ruskih kiparjev od sovjetske revolucije 1917 sem. Na moskovskem letališču se je od njega poslovilo dvajset prijateljev, nekateri celo iz uradnih sovjetskih kulturnih krogov in Sergej Hruščov, 38-letni sin bivšega sovjetskega diktatorja Hruščova.

Neizvestny je zaslovel po vsem svetu, ko se je leta 1962 javno sprl s takratnim sovjetskim diktatorjem Hruščovim glede moderne umetnosti. Neizvestny je Hruščovu v Moskvi zabrusil, da nobena oblast ne more umetnosti predpisovati, v katero smer naj se obrne, kakor ni mogoče ljudem predpisovati okusa v hrani. Neizvestnyjeva takratna slava v sovjetskem kiparskem svetu in zunaj sovjetskih meja je Hruščovu zadržala roko, da ga NKVD ni ugonobila.

Zaradi vedno večjega ponovnega partijskega pritiska po smrti Hruščova tudi na kulturne dejavnosti v ZSSR, se je med drugimi tudi Neizvestny odločil, da se bo poskušal izseliti na Zahod, dasi se ni smatral za disidenta v smislu Saharova, Solženicina, Pasternaka in drugih. V minulih letih je 50-krat zaprosil za vizum, a mu ga je policija vedno odbila. Ker je po materi jud, je sedaj končno dobil vizum in takoj odpotoval iz ZSSR. Žena Dina in petnajstletna hči sta ostali v Moskvi.

Nekaj Neizvestnyjevih kiparskih del je pred leti sovjetska država uradno odkupila. Neizvestny je izdelal spomenik, ki stoji na grobu Hruščova v Moskvi, leta 1960 pa je dobil prvo nagrado in naročilo v tekmovanju za postavitev spomenika na od sovjetov financiranem jezu pri Aswanu v Egiptu.

Toda v ZSSR mu niso, odkar je prvič zaprosil za vizum, več dovolili javnih razstav. Prav tako so mu odvzeli delavnico, ki jo je dobil od Zveze sovjetskih kiparjev, nekatere kipe, ki so bili takrat v njej, pa je policija enostavno uničila.

Neizvestny je po prihodu na letališče na Dunaju izjavil, da se bo naselil na Zahodu tam, „kjer bom dobil delo" in da upa, da bo „kje na Zahodu dobil prostor, kjer bo mogel postaviti petnajst metrov visoko skulpturo „drevo življenja", čigar detajle v mavcu in drugem materialu pripravlja že dvajset let.

Najbolj poniža človeka bleda zavist in malobslavno hlepenje po ničevi slavi.

Aleš Ušeničnik

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Načrt novega argentinskega ministra za gospodarstvo dr. Mondellija, s katerim naj bi „rešil" državo pred popolnim gospodarskim in finančnim polomom, je doživel nekaj dni po razglasitvi udarec s strani vsemogočnih delavskih sindikatov. Predsednica je pod njihovim pritiskom razglasila, da bodo marčevske plače zvišane za 20 in ne samo za 12 odstotkov, kakor je napovedal dr. Mondelli, da bi tako spet za nekaj tednov ali vsaj za nekaj dni vlada zavrla vedno številnejše stavke po posameznih velikih podjetjih, kakor so avtomobilska in metalurgična podjetja. Praktično se je ves metalurgični industrijski pas okoli Buenos Airesa minuli teden za nekaj dni ustavil, prav tako tovarne v provincah Santa Fé in Córdoba, v protest proti dr. Mondellijevemu gospodarskemu načrtu.

Sicer pa vse to prerivanje okoli dr. Mondellijevega načrta in delavskih plač opazovalci smatrajo za že vnaprej preračunan propagandni trik dr. Mondellija, sindikalnih vodij in vlade, da bi izgledalo, kakor da se sindikalni vodje in predsednica z vso svojo bitjo borijo za delavsko blaginjo, proti pritisku „multinacionalnega kapitala" in drugih „imperialističnih" ustanov, ki da hočejo državo dobiti v svoje klešče. Zato bi tudi moledovanje argentinske delegacije pri Mednarodnem denarnem skladu za dolarsko posojilo vlada rada domači javnosti povsem prikrila, če bi to bilo možno. Zato tudi ni bilo za javnost uradno objavljeno, koliko dolarjev je delegacija dobila, dasi se govori o vsoti 130 milijonov, ki pa je kaplja v morju argentinskih zunanjih dolgov, ki se sučejo, tudi po neuradnih podatkih, v bližini 10 milijard dolarjev.

Inflacija gre svojo pot naprej in se argentinski državljan že privaja dejstvu, da se na vrednost argentinskega pesa ne more zanesti več kot 24 ur ali pa še manj. Tiskarski stroji v Denarnem zavodu tečejo noč in dan in iz sebe bruhajo vedno nove in nove milijone „novih" pesov. Zaradi tako hitre devalvacije so se spet pojavili glasovi o zamenjavi „novega" pesa v razmerju 1:100. V Centralni banki tega baje še niso storili, ker se boje potem še večje zmešnjave na finančnem trgu in v gospodarstvu sploh, ker se večina prebivalstva še do danes ni privadila misliti in računati z „novimi" pesi. Psihološko je razumljivo, da je vsem bolj všeč biti milijonar, dasi tisti milijoni niso skoro nič vredni.

Za razmere v buenosaireškem kongresu se večina prebivalstva ne meni, ker je pač povsem zaposlena z najbolj primitivnim bojem za materialni življenjski obstanek. Le življenjskim politikom vseh barv bi bilo žal, če bi se oboroženim silam zahotele in bi z enim zamahom izpraznile vladno palačo in kongres ter druge politične ustanove sedanjih posestnikov. Politična razbitost na raznih ravneh tako posameznih strank kakor koalicij je vedno večja, da ne govorimo o vladajočem gibanju, čigar nedavni kongres je pokazal vsestransko razkosanost v svojih vrstah.

Medtem pa komunistični prevratneži Montoneros na vse načine poskušajo pripraviti argentinske oborožene sile na državni udar, samo z namenom, da bi pozneje lahko izpeljali nov ljudski odpor proti „škornjem." Bombni atentat pred samim poslopjem vrhovnega poveljstva argentinske suhozemske vojske minuli ponedeljek zjutraj, ki je očividno naperjen proti gralu. Videli, je bil nova živčna preizkušnja za oborožene sile. Kljub razrvanosti gospodarskih, finančnih in političnih razmer in kljub vedno pogostejšim željam prebivalstva, da bi oborožene sile ta razvoj ustavile, resni opazovalci upajo, da državnega udara do zadnjih možnosti ne bodo izvršile, ker je za ozdravljenje politične mentalitete argentinskemu prebivalstvu nujno, da se znova izreče na volitvah, kaj hoče.

GRIGORY PODYAPOLSKY, 48 letni sovjetski fizik-disident, je minuli ponedeljek umrl v Moskvi. Bil je eden od izdajateljev ilegalnega glasila v ZSSR ter ustanovni član Akcijske skupine za obrambo človeških pravic v ZSSR. Poročilo o njegovi smrti je dal časnikarjem fizik-disident Saharov.

NAROČNIKOM IN BRALCEM

Nikomur, ki živi v Argentini, ni treba utemeljevati, zakaj naš izseljenski tisk preživlja kritične čase. Saj vsak dan občutimo vso težo nezadržne inflacije, porasta cen in s tem stroškov za izdajanje lista.

Mnogi bi nam v težavah z malo dobre volje lahko pomagali in sicer:

1) Precej je še naročnikov v Argentini, ki imajo naročnino za lansko leto plačano le delno. Naj ne odlašajo in plačajo nemudoma zaostalo. Stroški za pismene opomine so previsoki.

2) Ne odlašajte s plačilom letošnje naročnine.

3) Pridobivajte novih naročnikov; zlasti naj bi novi zakonski pari ne brali lista pri starših, in naj sami postanejo naročniki Svobodne Slovenije.

4) Naročniki in bralci v Evropi, ZDA in Kanadi, in drugih državah, kjer imajo močno valuto, bi nam posebno pomagali s točnim plačilom naročnine, prispevki za tiskovni sklad in pridobivanjem novih naročnikov.

Vsem, ki se bodo odzvali našemu klicu, že v naprej: iskrena hvala.

Uprava Svobodne Slovenije

Tine Debeljak (11)

Nekaj novejših knjig in publikacij

15. letnik Meddobja

Meddobje, literarna revija Slovenske kulturne akcije, stopa z letošnjim 1. zvezkom v petnajsti letnik izhajanja. Sicer je SKA takoj ob svoji ustanovitvi začela z izdajanjem te literarne revije, to je že pred dvajsetimi leti, toda zaradi razmer, ovir in okoliščin se letniki revije niso vedno ujemali z leti izhajanja, tako da po dvajsetih letih revija stopa šele sedaj v petnajsti letnik. Prva urednika sta bila pokojni Ruda Jurčec in pisatelj Zorko Simčič, pozneje je vstopil kot evropski sourednik še Rafko Vodeb, ob prelomu l. 1969 pa sta letnik uredila Ruda Jurčec in Tine Debeljak. Od tedaj ga urejuje pesnik France Papež, ki mu tudi riše naslovne strani. Kakor sta urednika ob ustanovitvi zapisala, da je „edina naloga revije reševati v književnosti in znanosti, v čustvu in misli krščanske vrednote v času modernih razvrednotij... ter da nas bo vodilo načelo v potrebnem enotnost, v dvomljivem svoboda, pri vsem pa ljubezen," tako je tem, tedaj postavljenim vodilom, Meddobje ostalo zvesto ter tako ustvarilo svojo nepretrgano duhovno tradicijo.

Z zadnjo številko je začelo svoj 15. letnik, ki je posvečen ustanovitelju in prvemu souredniku pokojnemu Rudi Jurčecu, predsedniku SKA prvih 15 let. Nato je urednik v obveznem kasteljanskem uvodniku poudaril vstop v 15. letnik ter potrebo po govorjenju: „življenjska potreba je izražati s pomočjo besede pojave sveta in simbole duše." In to nalogo izraža Meddobje.

Vsebina: *Poezija:* Lepa je pesem Vladimirja Kosa Kako naj kličem z japonskim obeležjem. K. Rakovec je tokrat priobčil deset Posnetih sonetov desetih velikih svetovnih pesnikov. D'Annunzio, Beats, Rilke, Mallarmé, Puškin, Lewis, Borges, Petrarca, Trakl in Donne so našli v skrbnih, poetičnih in izcezeliranih verzih svojo slovensko moderno podobo. Sami klasiki iz vseh dob, od renesanse preko romantikov do najmodernejših, so italijansko, nemško, angleško, kasteljansko in rusko besedo zamenjali za slovensko v pesmih, ki nosijo neprevedene naslove iz originalov. (Tu bi omenil, da naslov Puškinove pesmi ni ruski, kajti če ga beremo kot pisanega s cirilico, se bere to, kar je sedaj *roetu*, če pa z latinico pa *poety*, kar ni *poetu*, kakor bi bilo prav.) Je to odlična svetovna poezija v odlični slovenski interpretaciji, nisem pa primerjal nobenega soneta z izvirnikom. Pač pa Puškinov sonet Poetu s Klopčičevim prevodom. Klopčič velja za zelo dobesednega prevajavca, ki prevzema — če le more — ritem in rime originala. Pri njem se glasi prvi verz: Želiš, da množica ti dala bi priznanje? Pri Rakovcu pa: Malo velja, če hvali te tvoj rod. Razlika je tudi v ritmu: dvanajsterec in deseterec. Peti verz ima Klopčič: Caruj v samoti, car! Poslušaj svoje sanje... Rakovec: Sam svoj gospod si, hodi svojo pot! Kolikor se spominjam iz časa, ko sem pisal študijo o Puškinu (1936), se mi zdi Klopčičev prevod veliko bolj Puškinovski ter smatram zato Rakovčev sonet za prepesnitev, ne prevod. Resnično: ustreza naslovu lepega cikla: Posneti soneti.

Lev Detela je priobčil daljšo pesnitev Sedmoglavec, svojsko kompozicijo na orjaško debeloglavo drevo pred svojim stanovanjem. Ni to oda kot Gregorčiča Oljki, ni to kantata, to je novodobna besedna konstrukcijska kompozicija, deloma celo spremljana z rudimentarnimi nemškimi besedami za dokaz, da ni treba pesmi razumeti, ampak jo dojeti kot kompozicijo jezikovnega prostora, v katerem jezikovni elementi ne nastopajo izolirano, temveč se gibljejo eden proti drugemu, eden v drugega, eden mimo drugega v nove tekstualne konstelacije." Res da se iz te kaotične zmedene besedne kompozicije dobi vtis neke mitične drevesne energije, ki udarja iz orjaškega drevesa, ne verjamem pa, da bi bila ta pesnitev velika umetnost. Detelovo kaotično pesnitev sprejemam zato kot poizkus utreti v slovenski poeziji novo pot na podlagi — teoretičnih razpravljanj, ki jih pesnik podaja v opombah zelo zanimivo in pionirsko, dočim se mi praktična izpeljava ne zdi posrečena. Dokaz mi je, da je Detela močnejši v esejistiki, kot v umetnosti; je pa iskalec novih poti — kam?

Pripovedništvo: Tu je zdaj prvič tiskan Tone Mizerit z reportažno črtico Buenos Aires 22. Je to preprosta kompozicija v klasičnem slogu Levstikovega Od Litije do Čateža: opis poti od tiskarne v San Telmu do Plaza Once s kolektivom. Samo po sebi nič posebnega, pač pa prime s svojim opazovanjem ter karakteristikami oseb, s katerimi se srečuje, svojih kolegov na univerzi, z intervjuvom poslanca v zbornici, ter kot vrhom z ekumenskim dogodkom ob pastorju Tonimu. Mizerit ima smisel za kompozicijsko stopnjevanje ter za politično temperaturo časa. Časniška reportaža, ki pa že sega v območje leposlovnega ustvarjanja. Zopet po dolgem času motivi iz življenja v Buenos Airesu v našem leposlovju.

Znanstvo: prvo mesto ima gotovo študija Mirka Gogale: Integracija in asimilacija pri izseljencih, kjer avtor na podlagi okrožnic zadnjih papežev, II. koncila ter modernih ugotovitev razpravlja o problemu izseljenstva ter o njega dolžnosti do držav, v katere se izseljujejo; prav tako tudi teh držav do izseljencev ter o načinu njih asimilacije, ki naj ne bo prisilna, ampak naravna v korist obeh plati. Tehtna razprava za naš čas in za naš problem posebej. Drug esej je napisal Milan Kopušar: Kristus in nespamet ter je neke vrste nadaljevanje njegovih pogledov na Kristusa z raznih modernih doslej neobravnanih pozicij.

Obširno poročilo o Solženicinovem romanu Rakov oddelek je napisal pisatelj in sovjetolog F. Bukvič. Je to razčlenitev vsebine, oseb in doganjanja, pa tudi — političnih dogodkov v časih Stalina, kakor se kažejo v romanu. Rakova bolezen je tudi simbol za bolezen komunizma, ki je zajela Rusijo. Ta „zakulisni" pravi smisel romana je dobro poudarjen v tej podrobni studiji; včasih celo prepodrobni.

To je vsebina prvega zvezka 15. letnika. Ob Mizeritovi črtici je pripomba, da je dobila 4. nagrado *Natečaja dr. Ignacija Lenčka* za prozaično leposlovje, namenjeno za Meddobje. Natečaj je bil razpisan lansko leto, in je dosegel naslednji rezultat: I. in II. nagrada je ostala nerazdeljena, ker nobeno predstavljeno delo ni doseglo zaželene višine. III. nagrado je dobil Vladimir Kos za novelico iz ameriškega divjega zapada. IV. nagrado T. Mizerit (urednik Sv. Slovenije) za reportažno črtico, ki je objavljena v tem Meddobju. V. nagrado pa J. Krivec za Spomin iz l. 1941. Ker nagrada tako v celoti ni bila razdeljena, jo je SKA razpisala tudi v drugič za letošnje leto: izključno za prozo v najmanjšem obsegu 10 strani Meddobja. I. nagrada 200 dolarjev, II. 150, III. in IV. 100 in V. 50 dolarjev (v ameriški valuti). Rok do 31. septembra 1976. — Pojasnila in pogoji so objavljeni v tej številki Meddobja.

(Bo še)

Novice iz Slovenije

LJUBLJANA — Izvršni odbor Republiške konference Socialistične zveze Slovenije je na seji 19. februarja sprejel „vsebinsko temeljno zasnovo“ za časnik „2.000“, časopis za „mišljenje, umetnost, kulturna in religiozna vprašanja“. Pravijo, da ga je „zasnovala skupina mlajših kulturnih delavcev, ki ne žele, da bi bil časnik religiozen, marveč odprt, tudi za marksiste (?). Sicer pa je menda časnik izhajal od leta 1970 več ali manj redno, vse do srede lanskega leta; sedaj je prišel na pomoč občanom, ki „žele časnik izdajati“ sam Izvršni odbor RKSZDL, da bo „skrbel za pravilno usmeritev... Prva nova številka naj bi izšla sredi letošnjega leta; „skupino občanov, ki žele list izdajati“ pa v ožjem krogu zastopajo Jože Mlakar, Vili Stegu, Pavle Bratina in nekdanji glavni in odgovorni urednik Peter Kovačič. Pravijo, da bo list „2.000“ obravnaval religiozna vprašanja eksistencialistično in kritično znanstveno. Cilj pa bo, zoreti krščansko misel do „tiste stopnje notranje osvobojenosti, tako od cerkvenih struktur, kakor tudi od ustaljenih navad vernosti, ki bo omogočala slovenskim kristjanom polnejše osebno bivanje in celotnejše vključevanje v sedanjo družbeno stvarnost.“ Na ta način se bo časnik vključeval v napor za „osvobajanje človeka tudi v religioznem pogledu“. Vsekakor so ti kristjani okoli „2.000“ zelo religiozni in vdani marksistični dogmi, ki zatrjuje, da je „vera opij za ljudstvo“...

LJUBLJANA — Obe ljubljanski občinski sodišči sta lani obravnavali 84.450 zadev, sodnikov pa imata 51. Ljubljanski občinski sodišči spadata med najbolj obremenjeni v Sloveniji. Kljub zavzetosti sodnikov in ostalih uslužbencev imajo precej nerešenih zadev izpred leta 1973. Ugotovili so, da sedaj niso več na prvem mestu kazniva dejanja zoper čast in dobro ime, ampak so to mesto zasedli prometni in premoženjski delikti.

TOLMIN — V srednjih šolah v Sloveniji so uvedli nov predmet — samoupravljenje. Toda izgleda, da ni za to „strokovnjakov“, kajti na Tolminskem se je na enajst razpisov javil samo en kandidat, ki je izjavil, da zna poučevati samoupravljanje...

KOSTANJEVICA NA KRASU — V tem kraju so s 1. marcem v prenovljeni šoli uvedli celodneven pouk. Po načrtih pa naj bi v novogoriški občini uvedli do leta 1980 celodneven pouk kar v petih osnovnih šolah. Niso pa zapisali, koliko je vseh osnovnih šol v novogoriški občini, da bi mogli preceniti te velike uspehe pri uvajanju celodnevnega pouka...

MARIBOR — Graditelji drugega mednarodnega letališča v Sloveniji, v Mariboru, pravijo, da bodo pohiteli z deli in da bo prvo letalo s potniki pristalo na njem že 15. maja. V načrtu imajo, da bodo letos prepeljali iz Maribora vsaj 56.000 potnikov in še 200 ton tovora.

LJUBLJANA — V ljubljanski Mali drami so 19. februarja uprizorili satirično komedijo Francoza Bernarda de Costea „Poslavljanje velike vojvodinje“. V glavnih vlogah so nastopili Štefka Drolčeva, Sandi Krošl in Branko Grubar. Zadnja dva sta bila do zadnjega člana Slovenskega ljudskega gledališča v Celju.

LJUBLJANA — Po novem zakonu o društvih Gerontološko združenje Slovenije ne more obstajati — zato se bo spremenilo v — koordinacijo pri RK SZDL Slovenije. Prav tako ne more biti Klubov ozdravljenih alkoholikov, ki imajo sicer pomembno vlogo pri zdravljenju in preprečevanju alkoholizma. Zdaj pri Izvršnem odboru RK SZDL Slovenije premišljajo, kam bi jih vtaknili. Klubi Organizacije Združenih narodov, ki ponekod obstajajo, bodo „preusmerjeni v okvir Socialistične zveze mladine Slovenije,“ prav tako bodo pod isto organizacijo vtaknjena šolska športna društva, ker vključujejo mladoletne člane.

KRANJ — Prešernovo gledališče v Kranju je uprizorilo dramatizacijo Cankarjeve povesti „Hiša Marije Pomočnice“, ki jo je režiral Albert Kos, besedilo pa je priredil Janez Drozg. Predstava pa ni imela občinstva, oziroma zelo malo...

CELJE — V celjskem Likovnem salonu so 20. februarja odprli razstavo olj Franca Novinca. Ob odprtju je o slikarju govoril likovni kritik Aleksander Bassin.

MARIBOR — V Jugoslaviji praznujejo 8. marca „praznik žena“, ki ga proslavljajo na raznih priredivtah. Neki delegat Okrajne konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije je da ta „praznik“ „pogruntal“ nekaj posebnega. Na seji je namreč predlagal, naj kaka „pametna glava“ napiše osmemu marcu primeren govor, ki naj bi ga razmnožili in poslali vsem funkcionarjem, ki se trudijo za proslave tako v raznih podjetjih kakor v krajevnih skupnostih. S tem bi tem prihranili čas in trud, hkrati pa naj bi bil to tudi skramen prispevek k stabilizaciji... Vsekakor dobra „pogruntavščina pametne glave...“

Umrli so od 2. do 25. februarja 1976:

LJUBLJANA — Drago Kajzer, up., 65; Waldemar Haszlakiewiewicz, 57; Ludvik Pajnič, up.; Stana Zadnikar r. Žerjav; Frančiška Ažnoh r. Tavčar-Kosmova; Julka Lindič r. Skrbe, Štefka Lavš r. Jelen; Ludvik Vagaja, gimn. ravnatelj v pok., jugoslovanski dobrovoljec v 1. svet. vojni, 93; Terezija Rebov r. Tiršek; Julija Rižnar r. Gaberšek, part. aktivistka, 88; Franc Križnar, up., 78; Alojzija Zveglič r. Nučič; Janez Postržin, up., kor. borec; Terezija Intihar; France Logar, zobozdravnik; Frančiška Jeretina r. Košir; Erna Beker, up.; Stane Pezdirc, klepar; Angelca Černič r. Krek;

RAZNI KRAJI — Ana Cankar r. Novak, Dobrunje; Jožko Sterger, up. kom. svetnik, Maistrov borec, Maribor; Matilda Krušec r. Kramperšek, Celje; Milena Čertanc, Podkraj pri Šoštanju; Štefka Martinc, kuharica, Stranje pri Kamniku; Ignac Ahačič, up. Peko, Tržič; Jože Preželj, part. polkovnik, direktor IRET v Trstu, pokopan v Novem mestu; Marija Bolta r. Pestotnik; Angelca Milavec r. Udovič, Dob pri Domžalah; Friderik Šnuder, poslovodja, Murska Sobota; Anica Likozar, up. učiteljica, Kranj; Nežka Vovk r. Mirnik, Žalec; Antonija Porenta, up. učit., Šentvid pri Lj.; Frančiška Štiglic, Šetejeva mama, Radmirje; Justina Štirn, Kranj; Alojz Bolta, up. krojač, Sneberje; Andrej Vučajnk, vodja obrata „Mizarstvo“, Dobova.

SLOVENCI V ARGENTINI

Osebne novice

Poroka. V soboto 13. marca, sta se poročila v stolnici v San Justu Emilija Ana Poveršnik in Jože Daniel Ferjančič. Za priči sta bila Slavica Ferjančič in Ivan Poveršnik. Poročil ju je č. g. France Bergant.

Nov slovenski diplomant. Na tehnični fakulteti državne univerze v Buenos Airesu je diplomiral za inženirja kemije Tomaž Ecker. Čestitamo!

Nova slovenska diplomantka zdravnica iz Hurlinghama je Fanika Štefanič in ne Štefančič, kot je bilo objavljeno.

FRANC JARC — 70-letnik

Slovenski javni delavci, ki so pod vplivom idej in pobud dr. Janeza Evangelista Kreka delovali v času med obema svetovnima vojnoma in še pozneje, doživljajo danes že kar čedne jubileje. Ti jubilanti so dokaz, kako uspešna je bila prosvetna in politična šola na Slovenskem. Vzgojila je veliko množico razgledanih, delovnih in discipliniranih javnih delavcev in tudi protikomunističnih borcev.

Eden izmed takih javnih delavcev praznuje te dni svojo sedemdesetletnico. To je g. *Franc Jarc* iz znane Jarčeve družine iz Loga pri Brezovici. Naj omenimo, da je bil njegov brat Janez mnogo let župan na Logu. Naš jubilant je bil rojen 5. marca 1906 in se je že kot fant udejstvoval v mladinskih in prosvetnih organizacijah, pozneje kot mož pa še v drugih. Tudi za politična vprašanja se je zanimal ter bil in je še vedno član SLS — SKD.

Po prepričanju odločen protikomunist se je med komunistično revolucijo pridružil vaškim stražarjem, ko se je v letu 1942 ustanovila postojanka VS v Logu. To postojanko so hoteli partizani takoj v začetku uničiti (podobno kot ono na Št. Joštu nad Vrhniko), kar se jim pa ni posrečilo. Tedaj je naš jubilant prestal svoj ognieni krst. Po ustanovitvi Slovenskega Domobranstva se je priključil temu in se nato v častniški šoli v Mostah pripravil za častnika domobranske vojske.

Po končani vojni se je z družino — z ženo go. Štefanijo roj. Osenk ter hčerko in dvema sinovoma — podal na Koroško in potem dalje na Solnograško. Emigriral je z družino v Argentino, kjer si je s pridnim delom postavil prijeten dom v San Martinu. Je član Slovenskega doma v San Martinu in raznih slovenskih organizacij, je naročnik slovenskega tiska in redni obiskovalec slovenskih prireditev. — K 70-letnici mu iskreno čestita tudi Svobodna Slovenija, katere zvest naročnik je od začetka.

DR. JOŽE KRIVEC — 60-letnik

Med šestdesetletnike se je v torek 17. t. m. uvrstil tudi dr. Jože Krivec, znani slovenski kulturni delavec, pisatelj in še marsikaj (pod tem razumevam njegovo privatno uradniško karijero, ki jo je začel v emigraciji kot vrtnarski peón na estanciji, pa jo je pripeljal na lep klin visokega uradnika v industrijskem podjetju. Vsak je svoje sreče kovač, ali — krivec, lahko rečemo zanj! Zdaj je prišel na višino let, ko bi se — po Sodjevo — že moral zavesti, da mu sonce zahaja, ko pa v resnici še ni prispel niti na zenit. Samo v toliko je važen tak jubilej, da imamo mi priložnost, spomniti se nanj in mu čestitati.

Dr. Krivec je sin štajerskih haloških vinorodnih goric s ptujske okolice, rojen 17. marca 1936. Študiral je v Ptuju in že tedaj se oglašal v mladinskih listih in je nastopil v abiturientskem zborniku Majolčica, ki jo je uredil njegov tovariš Stanko Janežič. Ob vstopu na univerzo, kjer je študiral in končal pravo z doktoratom, se je pridružil Domu in svetu kot pripovednik viničarskih zgodb iz haloških goric, ki so budile zanimanje. Med okupacijo se je pridružil protikomunističnemu odporu ter mu služil na svoj način, ob enem pa pridno pisal v tedanje revije in liste. Tako mu je dozorela zbirka črtic Med goricami, ki je izšla v Slovenčevi knjižnici. V njej se je razodel kot pisatelj viničarskih problemov, socialnih in pokrajinskih, v katerih kaže precejšnjo čustveno sorodnost s rojakom Meškom.

Njegova svojevrstna delavnost pa je prišla do veljave v begunstvu, ko je urejal v Serviglianu in Senegaliji najboljšo našo begunsko „revijo“, razmnoženino Svet in dom, v vidni težnji, nadomeščati častitljivi Dom in svet iz domovine. V taboriščnem šotoru je začel s spominom na Franceta Balantiča, kar je vzdrževal pozneje s tradicijo vsakoletnega Balantičevega kresa. Tudi je bil predsednik Balantičeve družine, prve literarne skupine v Buenos Airesu, ki je obstajala do ustanovitve Slovenske kulturne akcije, ko se je večina članov vključila v Literarni odsek SKA. V Buenos Airesu je nadaljeval s pisateljevanjem, sodeloval pri Svobodni Sloveniji kot literarni in gledališki kritik pod šifro „—jkc“ ter se udejstvoval kot konferencier pri raznih reprezentativnih nastopih naših prosvetnih domov, tako v Slomškovem in Našem domu ter na Pristavi in drugod. Je tudi član raznih odborov tako kulturnih (SKA), kakor političnih (Krščanska demokracija) ter prosvetnih.

Zdaj pripravlja novo zbirko svojih črtic za SKA, ki je že napovedana za konec leta.

Jubilantu čestita še posebej Svobodna Slovenija k njegovemu življenjskem jubileju in mu želi še mnogo let in uspehov v njegovem kulturnem in „poklicnem“ delu.

Obiskal je nad 70 dežel

O nedavnem potovanju univ. prof. dr. Stanislava Mikoliča po nekaterih latinskoameriških državah, ki jih je proučeval z vidika svojih predmetov, katere predava na Sacred Heart Univerzi pri New Yorku (družboslovje in politične vede), sta obširno poročala tudi newyorški tednik Bridgeport Sunday Post (22. februarja t. l.) in dnevnik The Trumbull Times (26. februarja t. l.). Oba objavljata izjave, ki jih je prof. Mikolič dal uredništvoma o svojih vtisih in dognanjih na tem študijskem potovanju po Venezueli, Panami, Boliviji, Peruju, Čilu in Ekvadorju.

Izčrpen potopis je poslal tudi našemu uredništvu in ga objavljamo v podlistkih že nekaj številk sem. Omenjena severnoameriška časopisa poročata o slovenskem izvoru dr. Mikoliča, poudarjajoč večjezičnost njegove družine. Ker je dr. Mikoličeva soproga iz Španije, govorijo v njegovi družini tudi otroci (ima štiri) doma slovensko in špansko, izven doma pa angleško.

Iz celostranskega prikaza delovanja dr. Mikoliča na newyorški univerzi in posebej v njegovi specializaciji so ameriški bralci tudi izvedeli, da je dr. Mikolič v minulih desetih letih obiskal nad 70 dežel po vseh kontinentih in da se na svojem prihodnjem potovanju namerava podati še v centralno Afriko, kjer ga predvsem zanimajo razlogi za naraščajoč komunistični vpliv na tem kontinentu.

Na potovanju po latinskoameriških državah (škoda, da iz Čila ni skočil še k nam v Buenos Aires!) je med drugim ugotovil, da se ZDA ne bodo mogle izogniti svojemu odločanju na tem področju, zlasti v zvezi s panamskim prekopom, ki je za njih življenjske važnosti. K temu dr. Mikolič dostavlja, da „mednarodne pogodbe držijo le toliko časa, dokler se ne spremenijo razmere in dokler koristijo tistim, ki so na oblasti. Oblast pa ni lahka igra. Je kakor virus ali droga — več, več in več je je treba, da se jo obdrži. Ali, če rečem drugače: oblast je podobna vožnji na kolesu. Treba je poganjati pedal neprestano, sicer je konec ravnotežja. Tako so generali ali predsedniki prisiljeni podvzemati vedno nove in nove akcije... Oblast pa je možno dobiti na dva načina: z volitvami ali s kroglami.... Drugi način je v latinski Ameriki pogostejši...“ Dr. Mikolič tudi ugotavlja, da so se ZDA doslej premalo zanimale za latinsko Ameriko in dostavlja: „Jugoslavija je npr. od 2. svetovne vojne sem dobila od ZDA več pomoči, kakor vse latinskoameriške države skupaj.“

Tako The Trumbull Times kakor Bridgeport Sunday Post poročata, da izhajajo dr. Mikoličevi članki tudi v „Svobodni Sloveniji“ v Buenos Airesu in v „Amerikanskem Slovencu“ v Clevelandu.

Ob praznovanju 10. letnice obstoja Sacred Heart Univerze leta 1973 je univerzitetna študentovska organizacija proglasila dr. Mikoliča za „najboljšega učitelja“, kar pomeni, da ga študentje smatrajo za „svojega“. To pa je vsekakor najlepše priznanje za profesorja.

Brali smo

„Slovenska država“, list ki izhaja v Torontu v Kanadi, je v letošnji januarski številki objavil sledeči članek:

SLOVENSKO ZASTAVO V NAŠE DVORANE

Pravkar sem se vrnila od prireditve folklorne skupine NAGELJ v dvorani na Manning Ave. K nastopu take skupine in sploh k vsem drugim slovenskim prireditvam nujno spada tudi naša zastava. Če se sklicujemo na slovenstvo pa nismo toliko ponosni, da izobesimo našo zastavo, potem z našo zavednostjo nekaj ni prav. Ne razumem, kako je mogoče, da prva slovenska dvorana v Torontu ni do danes poskrbela zato. Župljani slovenske župnije na Manning Ave. doprinašamo veliko žrtev, ko redno hodimo na prireditve v našo župnijo, saj večina nas živi precej oddaljeno od župnije. Hodimo na Manning zato, ker tu pričakujemo našo slovensko vzdušje in k temu nujno spada tudi zastava v dvorani. Dvoran, župnijskih, gostinskih in drugih imamo na pretek, lepših in bližje. — A vendar se odločimo vedno za našo, ker nam gre za slovensko stvar in še posebej, hočemo nekaj slovenskega duha vcepiti naši mladini. Nismo v Kanadi še, hvala Bogu, tako daleč, da bi se kdo protivil izobešenju naše lepe in neomadeževane slovenske zastave. Če pa bi bil kak posameznik proti temu, pa je verjetnost velika, da to ni naš župljan. Vodstvo naše župnijske dvorane mora vendarle imeti toliko odločnosti in razumevanja v tej stvari, da bo poleg običajne kanadske državne, izobesilo stalno našo slovensko zastavo. Treba je vendar že dati zgled novemu rodu, ki raste med nami, da bo s prepričanjem začel ceniti najbolj prvobitni simbol našega naroda — slov. zastavo.

Lea Urbanc

(Op. ur.: Dvorana na Manning Ave je v fari Marije Pomagaj, ki jo vodijo slovenski lazaristi).

Prvi vzpon na Cerro Moyano

VREDNA PLANINSKA STORITEV NAŠEGA ROJAKA

Celo desetletje se je ledeniška gora Moyano (2.850 m) trdovratno upirala obleganju andinistov. Koj za Cerro Norte, katerega sta po štiriletnih jalovih poskusih končno zavzela brata Peter in Jure Skvarča 5. februarja 1970 (glej Zbornik 1970, poglavje Naši gorniki), je na tem delu Celinskega ledu (severno od jezera Argentino) Moyano z gorniškega vidika najzanimivejša gora. Dala je strebiti nekaj trnjevega cveta, predno so ji prišli do živega.

Prvi se je resno sukal okrog Moyana odlični plezalec Cesarino Fava l. 1965, ko je vodil takratno italijansko odpravo; l. 1967 se je v prve ogledoval po možnih smereh na to goro Jure Skvarča med tedanjo slovensko-argentinsko odpravo na Celinski led; l. 1972 je poizkusila Moyano katalonska odprava, ki ji pa ni uspelo postaviti niti matičnega taborišča, kar pa ni čudno, saj uživajo gore s Celinskega ledu svetovni sloves zaradi težke pristopnosti, nepogrešljivo slabega vremena in zahtevnega ostenja; v času slovensko-argentinske odprave 1973 raziskuje pobočje z drugih strani spet Jure Skvarča, kar ponovi l. 1974 C. Fava v italijanski odpravi; leta 1975 poskušata znova oba, Fava v italijanski in Jure v slov.-arg. odpravi najti šibko točko te gore, po koder bi bil dosegljiv vrh. A šele letos, 2. februarja 1976 je uspelo Juretu Skvarči zavzeti vrh v navezi Skvarča-Cuiñas-Vieiro v odpravi kluba Andino Bariloche (CAB).

Moyano leži med jezeroma Viedma in Argentino. Na zahodu meji na ledenik Upsala in na Celinski led, na jugu na C° Norte, na vzhodu na Cañadón Norte, a na severu na ledenik Aeronáutica in na C° Campana.

Moštvo odprave so tvorili: Ing. Jure Skvarča, kot vodja odprave, dr. Estévez Luis kot zdravnik, orožniški poročnik Serrano Mario, Vieiro Guillermo, Cuiñas Pablo in Pera Luciano.

Letošnjo odpravo je organiziral Jure Skvarča v okviru CAB, kateri je podvig v glavnem financiral in to s 30.000 pesi in eno letalsko vozovnico do Río Gallegos, nadaljnje tri vozovnice in prevoz 800 kg prtljage je prispevala letalska družba Austral, podjetje Ital-Park 5.000 pesov, argentinska vojska (Escuadrón No. 24) bivanje v Río Gallegos, g. Susacasa oporišče na svoji estanciji Los Hermanos in konje za pristopanje do matičnega taborišča. Ostale stroške so krili ekspedicionarji sami s prispevki po 3.000 pesov po članu.

Iz Buenos Airesa so odleteli 16. januarja do Río Gallegos, od tam nadaljevali s tovornjakom k jezeru Viedma do estancije Los Hermanos, si nato uredili ob fjordu Moyano na opuščeni estanciji Ramstron* skladiščno taborišče in nadaljevali s konji k vznožju Moyana, kjer so 25. januarja postavili matično taborišče.

Od tod so jeli naskakovati uporno goro s severne strani. V višini 1.800 m so 1. februarja postavili prvo višinsko taborišče in ga opremili s potrebno hrano in plezalno opremo. Že naslednji dan je vrhunska naveza Skvarča-Cuiñas-Vieira v primernem vremenu tvegala naskok na vrh. Zarana so vstopili v kakih 600 m visoko severno steno in dodelali prvih 100 metrov po v steno zarezanem žlebu z naklonom 50°. Zaseka se izteče v strmo skalo pete in šeste stopnje ter umetno pležo 1 in 2 vse do vrha stene. Sledi greben v severovzhodni smeri, našpikan s stolpiči tudi pete in šeste stopnje, nakar križa pot 150 m visoka ledena kupola. Tu se vrine ledena stena, ki jo je prečkati v šesti stopnji, nato kakih 100 m oddaljenega pelje do vrha gore razmeroma lahko prehoden greben. Šele ob devetih zvečer so lahko 2. februarja z vrha gore z razvitimi zastavicami oznanili plezalci Celinskemu ledu svojo novo zmago.

Med spuščanjem jih je v steni zajela noč. Poiskali so zasilna stojišča in bivakirali do zore v steni ter se nato še za dne vrnili v višinsko taborišče. Naslednji dan so sestopili v bazo, postopoma znosili tovore do Los Hermanos in 9. februarja zaključili odpravo ter se 15. februarja vrnili v Buenos Aires.

Pri pleži so uporabljali dve vrvi Edelrid, dvobarvni 80 m (9 mm), kline za skalo Cassin in Chuinar, kline za led Salewa, zagozde in aluminijaste orehe, dereze, cepine, duvet oblačila.

Levji delež zaslug za prvenstveni vzpon na Moyano ima brez dvoma Jure Skvarča, ki je najtemeljiteje raziskoval njena pobočja, ugotovil možno smer in srečno privedel vrhunsko navezo na dolgo oblegani cilj. Cerro Moyano prištevamo tako kot šestindvajseti vrh h goram, ki sta jih prvenstveno zavzela brata Peter in Jure Skvarča v slovensko-argentinskih odpravah na Južni celinski led v okviru Slovenskega planinskega društva v Argentini in nekajkrat s sodelovanjem CAB. Žal topot ni mogel sodelovati brat Peter, ki je poklicno vezan na znanstveno raziskovanje ledenega sestava na Celinskem ledu.

Juretu in tovarišem v navezi in odpravi naše prisrčne čestitke!

dkp.

* Podrobnosti o tem področju opisuje J. S. v svojem poročilu o vzponu na Mascarello, ki bo izšlo v Zborniku in je že v tisku.

Goriška in Primorska

DUHOVNIK IVAN OMERSA — umrl

V 83. letu starosti je umrl v soboto 28. februarja pri Sv. Jakobu v Trstu g. Ivan Omersa. Služboval je v tej župniji 60 let. Deset let je bil istotam župnijski upravitelj in 30 let je bil duhovni voditelj tržaške Marijine družbe.

Gospod Omersa se je rodil v Tržiču na Gorenjskem 22. avgusta 1892. Na Primorsko je prišel še kot študent na povabilo škofa dr. Karlina, ki mu je podelil mašniško posvečenje v Trstu in ga namestil za slovenskega kaplana pri Sv. Jakobu ter za kateheta na Ciril-Metodovi šoli. Od leta 1926 pa do 1936 je bil tudi župnijski upravitelj. Toda niti v fašistični dobi, ne v povojni svobodi ni postal župnik.

Pod fašizmom je moral pogostokrat na policijsko postajo na „povabilo“ ali da je zagovarjal in branil slovensko službo božjo in slovensko petje v cerkvi.

Pogreb tega zaslužnega slovenskega duhovnika je bil v ponedeljek 1. marca. Pogrebno mašo je imel nadškof Peter Cocolin. Na pokopališče k sv. Ani je pokojnika spremila velika množica pogrebcev. Pri odprtem grobu pa se je poslovil od njega dr. Angel Kosmač.

PO ŠPORTNEM SVETU

S K LOGATEC je na 80-metrski skakalnici izvedel 22. februarja slovensko prvenstvo v smuških skokih. Skakalnico v Zibršah so člani kluba temeljito pripravili za tekmovanje; nastopilo je 35 smuških skakalcev iz vse Slovenije. Daleč najboljši je bil Kranjčan Bogdan Norčič, ki je v poskusni seriji celo dosegel rekord skakalnice z 81,5 m. Nato pa je bil nekoliko krajši (75 in 79,5 m), a vendar za celih 6 točk pred Zupanom z Jesenic (220, 0 točk — 71, 5, 76, 5), tretje mesto pa je osvojil domačin Loštrek (216, 8 — 74, 5, 75).

ZBOROVANJE NOGOMETNIH SODNIKOV iz celjskega okrožja za nas v zdomstvu ne bi bilo nič važno: Tam je sodnikov 62 in 31 jih je članov partije. Tudi to bi še ne bilo dosti zanimivo, če bi Delo 26. februarja ne napisalo, „da ta podatek kaže na veliko politično zrelost nogometnih sodnikov, ki svojo strokovnost dopolnjujejo še z vzgojno-političnega vidika. Nič čudnega, če je bilo na njihovo sojenje tako malo pritožb s strani klubov in igralcev". Morda pa ni pritožb glede sojenja s strani nogometnih sodnikov — partijcev le zaradi bojazni, da bi osebe, ki bi se pritožile s športnega vidika, vtaknili v kartoteko politično nezanesljivih oseb...

POLJSKI SKAKALEC s palico Kozakiewicz je na mednarodnem mitingu v Torontu skočil 5,57 m, kar je doslej najboljši rezultat na svetu v zaprtih dvoranah.

PRI JUGOSLOVANSKEM LEKSIGRAFSKEM ZAVODU v Zagrebu je konec lanskega leta izšel prvi zvezek „enciklopedije fizičke kulture, ki obravnava stroke in pojme od A do C. Pa ima dosti pomanjkljivosti ta enciklopedija. Tako v seznamu strok „alpinizma" ni, je pa zajet v vsebini, a le na 8 straneh, medtem ko so „lovu" posvetili 21 strani, konjskemu športu pa celo 37 strani. Velika nesorazmerja so tudi med v posameznih „strokah" navajanimi športniki. Tako je med planinci omenjenih 10 Slovencev, 12 Hrvatov, 5 Srbov in 5 tujcev. Med planinskimi društvi so navedeni le PD Djerovica, Fruška gora, Kopaonik in Moser, potem pa konec...

V EVROPSKI TENIŠKI LIGI se je Jugoslavija z zmago nad ZR Nemčijo z 2:1 povzpela na šesto mesto. Tekmovanje z ZR Nemčijo je bilo v Ljubljani, kjer sta Pilič in Franulović med posamezniki premagala Pinnerja in Fassbenderja, izgubila pa sta v igri dvojic proti Fassbenderju in Pochmannu.

JUGOSLOVANSKA NOGOMETNA REPREZENTANCA je v oslabljeni postavi nastopila na svoji severnoafriški turneji 24. februarja v Alžiru in zmagala s skromnim 2:1.

V BORU so 25. februarja zaključili 31. jugoslovansko šahovsko prvenstvo. Prvo mesto je zasedel 23-letni Zagrebčan Krunoslav Hulak, drugo mesto pa si dele Ivkov, Minić in Bukić. Slovenijo sta zastopala na tem prvenstvu Janez Barle in Rudi Osterman, ki pa nista zasedla vidnejših mest. Kljub dokaj slabi uvrstitvi je posebna žirija proglasila Barleta za najbolj borbenega igralca. Imel je tudi več iger z boljšim položajem, a jih je izgubil zaradi neizkušenosti.

OBVESTILA

SOBOTA, 20. marca 1976:

V Slov. domu v San Martinu ob 20 skioptično predavanje g. župnika Berganta o svetih krajih. Po predavanju bo na razpolago domača večerja.

Izpiti in vpisovanje v Srednješolski tečaj.

NEDELJA, 21. marca 1976:

V Našem domu v San Justo občni zbor in volitve.

SOBOTA, 27. marca:

Redni občni zbor kreditne zadruge Sloga v Slomškovem domu ob 20.30.

Začetek pouka Srednješolskega tečaja ob 15. uri.

NEDELJA, 28. marca 1976:

Občni zbor Zedinjene Slovenije po slovenski maši v mali dvorani Slovenske hiše.

V Slomškovem domu II. slovenska ljudska tombola pod geslom: V vsako slovensko stanovanje — slovensko bogastvo.

V Slovenskem domu v San Martinu po maši sestanek naraščajnic.

V Slov. domu v Carapachayu ob 17 sestanek staršev šolskega tečaja. Razgovor: bodoče šolsko leto.

ČETRTEK, 1. aprila:

Zveza slov. mater in žena pričenja svoje redno delo in vabi vse žene in matere na prvi sestanek ob 17.30 v Slov. hiši, kjer bo zanimivo predavanje Milana Magistra.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Občni zbor Zedinjene Slovenije bo 28. marca 1976 po slovenski maši v mali dvorani Slovenske hiše. Že sedaj vabljeni vsi člani.

Slovenska radijska oddaja je vsako nedeljo od 15,30 do 16 ure na radio Antártida.

Slomškov dom, Castelli 28
V nedeljo, 28. marca ob 15
Slovenska folklorna tombola

●

OKOLI STO DOBITKOV V NARODNEM SLOGU: BOGKOV KOT, SKRINJA, ZIBELI, NARODNE NOŠE, ZNAMENJA, KOZOLCI V MINIATURI, SLOV. BLUZA, KROŽNIKI, MAJOLIKE itd.

●

MODERNA JEDILNICA, KNJIŽNICA, ŠAH — Vse delo slovenskih rok

●

Več sto bogatih dobitkov. Prvih deset tombol bo mogoče izbirati.

●

Nabavite si tablice pravočasno. Zasedite prostor na prijaznem vrtu pred pričetkom!

●

Točili bodo odlično mendoško kapljico, delovale bodo dobro založene stojnice.

●

Otroci slov. šolskih tečajev dobe po eno brezplačno tablico pri vhodu na vrt pred pričetkom.

●

Obogatite svoje domove s slovenskimi izdelki!

28. marca ob 15.:

NA VESELO SVIDENJE!

Slovenski srednješolski tečaj

v Slovenski hiši,
ul. Ramón Falcón 4158, Capital

● *SOBOTA, 20. MARCA:* ob 16. uri: izpiti; ob 17. uri: vpisovanje; ob 19,15: začetna šolska sv. maša.

Po maši sestanek profesorjev.

Za vpis je treba prinesti spričevalo o končani osnovni šoli, odnosno o končanem letniku in potrdilo o vpisu v arg. srednjo šolo. Potrebno je oddati počitniško nalogo.

Vpisnina je za dijaka $ 100,00, za drugega iz družine $ 50,00, ostali so oproščeni. Na vpisno polo ne pozabite napisati številko pošte.

● *SOBOTA, 27. MARCA OB 15.: ZAČETEK POUKA.*

PORAVNAJTE ZAOSTALO NAROČNINO!

POTOVALNA AGENCIJA
EMONA
SIMON RAJER
Tucumán 1561, 7. nadstr., št. 50
T. E. 46-9440; od 9—12 in 15—19
Ob sobotah zaprto.

JAVNI NOTAR
FRANCISCO RAUL CASCANTE
Escribano Público
Cangallo 1642 Buenos Aires
Pta. baja, ofic. 2
T. E. 35-8827

ESLOVENIA LIBRE
Editor responsable: Miloš Stare
Director: Tone Mizerit
Redacción y Administración:
Ramón L. Falcón 4158
1407 Buenos Aires
Argentina
T. E. 69-9503
Uredniški odbor:
Miloš Stare, Pavel Fajdiga, dr. Tine Debeljak, Slavimir Batagelj in Tone Mizerit

Correo Argentino Central (B)
FRANQUEO PAGADO
Concesión Nº 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión Nº 382..
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual Nº 1.311.428

Naročnina Svobodne Slovenije za l. 1976 za Argentino $ 1.400.— (140.000), pri pošiljanju po pošti $ 1.450.— (145.000); ZDA in Kanada pri pošiljanju z avionsko pošto 20 USA dol.; obmejne države Argentine 12 USA dol.; Avstralija 25 USA dol.; Evropa 23 USA dol., ZDA in Kanada za pošiljanje z navadno pošto 15 USA dol.; Evropa 17 USA dol.

Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, 1101 Buenos Aires, T. E. 33-7213.

Prof. dr. JUAN JESUS BLASNIK
specialist za ortopedijo in travmatologijo
Marcelo T. de Alvear 1241, pta. baja
Capital Federal
Tel. 41-1413
Ordinira v torek in petek od 17 do 20.
Zahtevati določitev ure na privatni telefon 628-4188.

Potnik: ‚Ali moram kupiti vozovnice tudi za otroke?"

Sprevodnik: „Izpod pet ni treba..."

Potnik: „Potem je vse v redu, imam jih samo štiri."

LUKY
RUTA 205 FTE. ESTACION
TEL. 295-1197
AVDA. 25 de MAYO 136
ALMAFUERTE 3230
a 1 cuadra Municipalidad
AVDA. PAVON/H. YRIGOYEN 8854/62
TEL. 243-2291/3058 (Entre Boedo y Sáenz)
EZEIZA
C. SPEGAZZINI
SAN JUSTO
LOMAS DE ZAMORA
Opozarjamo, da imamo v Lomas de Zamora, v našem novem velikem lokalu, vedno na razpolago najfinejše pohištvo.

REDNI OBČNI ZBOR
KREDITNE ZADRUGE SLOGA z o. z.
(Cooperativa de Crédito SLOGA Ltda. — Matrícula INAC 5380)

bo v soboto, 27. marca 1976, ob pol devetih zvečer v Slomškovem domu v Ramos Mejía, ulica Castelli 28.

Na dnevnem redu so poročila upravnega odbora, bilanca za leto 1975 in volitve za polovico odborniških mest. Po občnem zboru bo prijateljski razgovor ob pogrnjenih mizah. Vsi člani lepo vabljeni, da se udeležite občnega zbora, da tako bolje spoznate delovanje Vaše zadruge. (Občni zbor je uradno sklican za eno uro prej, a ker ni verjetnosti, da bo navzočih več kot polovico vseh članov, se bo dejansko začel ob pol devetih zvečer.)

Upravni odbor kreditne zadruge SLOGA

Ludvik Puš (55)

NA DOLGO POT

Spuščali smo se po visoki planoti, kjer ležijo trije Gasteini, s precejšnjo brzino proti globoki zarezi reke Salzach. Svetovno znani letoviški in turistični kraji Bad Gastein, nekoliko niže ležeči in manj razkošni Hof Gastein ter še niže res vasi podoben Dorf Gastein so se kopali v jesenskem soncu, ki je v tisti letni dobi še krepko prigrevalo, vendar normalnih letoviščarjev tistega leta še ni bilo kaj prida, ker so prostore zasedli alpske lepote žejni ameriški vojaki. Po taki v sleherno gorsko vas segajoči katastrofi, kot je bila druga svetovna vojna, mora preteči že lepo število let, preden se življenje uravna v normalen tok.

Sedel sem ob oknu in motril naravne lepote visokega alpskega sveta. Užival bi jih bil s polnimi prsi, če bi me ne bila neprestano motila grenka misel, ki sem jo vztrajno odganjal, pa se je prav tako vztrajno vračala, da se sedaj vozim v novo negotovost, v temno prihodnost, ki ji ne veš ne imena, ne oblike in ne kraja. Kako bo, ko potrkam, popoln tujec, na vrata salzburškega duhovskega semenišča? Kdo mi bo pomagal in kako do skromne eksistence, kje bo ta? In še cela vrsta podobnih vprašanj se mi je podilo po glavi, ki jim ni bilo odgovora. Kot veselo oznanilo se mi je hipoma posvetil spomin na kotmarski avto in odgovor na vsa vprašanja je bil tu: čemu vse te skrbi, prišel bo kotmarski avto in vsa vprašanja rešil.

Spomin na oni dogodek pri Kotmari vesi mi je misli zasukal v Celovec k moji zapuščeni ženi. Ostala je sama na prvi veliki postaji najine dolge poti, kjer nama ni bilo dano ostati tako dolgo, da bi bil (po takratni svetovni situaciji) ali mogoč povratek v domovino, ali izselitev prek morja v širni svet. Vse se je bilo lepo napeljalo, najprej v Rožu, potem v Celovcu, a zla sreča — ali bolj prav, človeška zloba — je vse uničila in me pognala v novo begunstvo.

Ustavili smo se na križiščni postaji Schwarzach-St. Veit, od tam pa nadaljevali pot po dolini reke Salzach in brzo hiteli iz visokih predelov alpskega gorovja v nizko predgorje in končno zavozili v valovito ravnino, sredi katere leži staroslavno mesto Salzburg. Semkaj sta bili sedaj namenjeni moja misel in moja noga. Čimbolj smo se bližali mestu, tem bolj mi je postajalo tesno pri srcu. Lepo bi bilo in prijetno, če bi prihajal s kako posebno misijo in po važnem opravku, ali pa kot izletnik na ogled in uživanje tega starodavnega sedeža mogočne salzburške nadškofije, katere nekdanja oblast je segala tudi na naše ozemlje. Tako pa sem namenjen tja le kot ubog begunec, popolnoma odvisen od tuje gostoljubnosti in pomoči.

Salzburg

Tudi salzburški glavni kolodvor je bil močno poškodovan, vendar ne tako kot celovški. Nobeden pa v tistem času še ni bil nič popravljen, saj je šlo dejansko za popolnoma nove zgradbe iz temelja ven. Nekateri njegovi deli z glavno, veliko čakalnico so na čuden način ostali nepoškodovani. Oprtal sem debelo natlačeni nahrbtnik, vzel v roko še mali kovček, se pomešal med potnike in bil hitro na cesti ter jo peš mahnil proti središču mesta, kjer je bila moja namembna postaja: nadškofijsko duhovno semenišče. Tam so me po posredovanju mojega celovškega prijatelja Blümla pričakovali in bili pripravljeni nuditi mi začasno, prehodno bivališče in oskrbo; od tam mi bo z njihovo pomočjo omogočeno iskati in najti kraj in mesto zaposlitve in bolj stalnega bivanja.

Pešačil sem kar podjetno po zelo obljudeni ulici in gledal pred seboj značilni salzburški grajski hrib Schlossberg s starodavnimi grajskimi utrdbami, ki zelo spominjajo na ljubljanski Grad. Na levem pobočju se k hribu pritiska ženski samostan s cerkvijo. Povedali so mi, da je to Nonnenberg.

Pri zadnjem obisku, preden sem odšel s Koroške, mi je žena pripovedovala, da je ljubljanski škof tudi zapustil Celovec v spremstvu prijateljev, prešel v avtomobilu mejo med angleško in ameriško cono ter da sedaj živi v Salzburgu. Dostavila je, da je našel začasno bivališče v starodavnem nunskem samostanu na pobočju trdnjavskega hriba. Ne more biti drugje kot na Nonnenbergu! Objela me je prijetna zavest, da ne bom sam v tem mestu, še daleč ne, saj bom v bližini in v družbi najbolj častitega in vzvišenega begunca — kakor sem bil poprej v Celovcu. Že vnaprej sem se veselil svidenja z njim, čeprav se to ne bo zgodilo v veselih okoliščinah.

Sstopil sem skozi starinski portal salzburškega semenišča, srečal v koloni starega moža in ga vprašal, kje je urad semeniškega vodje in kako se do njega pride. Nekako začudeno je mož motril moj nahrbtnik in moja ne preveč nova, pač pa dokaj ponošena oblačila. Vendar je vljudno odgovoril, da je pisarna v prvem nadstropju, od stopnic na levo roko. Na vratih je itak napis in tam naj potrkam. Storil sem tako in s težkim srcem potrkal. Medtem sem snel z ramen nahrbtnik, da bi ga takoj za vrati odložil. Vrata so se odprla, mlad bogoslovec me je vprašal po imenu in hotel vedeti, kaj bi rad. Odvrnil sem, da sem ta in ta, da sem najavljen in da bi rad govoril z gospodom direktorjem. Semeniščnik v talarju je izginil za vrati sosedne sobe, skozi katera je takoj nato stopil duhovnik mojih let, visoke postave, in mi prijazno ponudil obe roke v pozdrav. Presenečen nad takim ljubeznivim sprejemom sem stopil korak proti njemu in tudi sam ponudil roko. Peljal me je v svojo pisarno, kjer sva se vsedla za kratek pomenek.

„Pričakujem vas že nekaj dni; ker ni bil natančno določen dan vašega prihoda, nisem vedel, kdaj pridete. No, sedaj ste tu pri nas. Bodite dobrodošli in želim, da bi se pri nas počutili kot član naše velike družine."

Iz vsake njegove besede je vela dobrohotna zavzetost za moj dobrobit, celoten značaj njegovega nastopa je pričal, da ve, kakšna je moja usoda, ki me je pripeljala sem v to hišo pod njegovo varstvo. Očividno so bile informacije iz Celovca natančne dovolj, in je bil on sam nastrojen univerzalno dovolj, da je gledal v meni brata iste vere in istih idealov, ki sedaj zaradi izpovedovanja te vere in teh idealov preganjanje trpi ter potrebuje bratske pomoči.

Zahvalil sem se mu za topli sprejem, ki je človeku v mojem položaju posebno dobrodošel in ga ve ceniti. On pa je dal poklicati sestro izmed onih, ki so v hiši vodile gospodinjstvo in jo prosil, naj me pelje v določeno sobo — ki bo odslej do nadaljnjega moja. Bila je zelo lepa, prijazna soba s kopalnico v pročelnem traktu velikega poslopja. Ko me je sestra seznanila z vsem potrebnim v hiši, mi je voščila prijetno bivanje pod njihovo streho in odšumela.

Rektor semenišča je bil zelo učen gospod, doktor bogoslovja in modroslovja ter zelo poznan in čislan (poznejši salzburški nadškof). Ko sem se naslednji dan spet oglasil pri njen, me je najprej vprašal, če sem zadovoljen s sobo in če imam kake posebne želje, ki bi mi jih on mogel izpolniti. Ti ljubi, dobri Bog! Kako čudno je vendar vse to: v tej veliki stiski sem prišel v tako prijazno hišo in ne morem prav opisati občutkov. Pomenila sva se, kakšni bi bili izgledi za mojo zaposlitev, ki bi bila kolikor toliko primerna. Iz Celovca so mu bili že sporočili njegovi prijatelji, ki so bili tudi moji, da sem dobro vešč cerkvene glasbe in liturgije in da bi zatorej želel mesto organista na kaki fari. Takoj je obljubil, da bo v to smer obrnil svoje zanimanje in poslal na ta teren koga, ki ima s tem opravka na škofiji. (Bo še)